

20-10-2019

Menneskers indflydelse på individets politiske holdning

Projekt Forskerspirer 2019 - SAMF

Asger Mikkelsen

FORSKERKONTAKT: MARTIN BISGAARD, AARHUS UNIVERSITET

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	2
2. Problemformuering og formål	2
3. Afgrænsninger	3
4. Empiri	3
5. Teori	4
5.1 Konformitet	4
5.2 Gruppepolarisering	4
6. Metode	5
6.1 Randomisering	5
6.2 Survey-eksperiment	5
6.3 Intern og ekstern validitet	5
7. Projektets udførelse	6
7.1 Respondenter	6
7.2 Indsamling af empiri	6
7.2.1 Kvantitativ dataindsamling	7
7.3 Fremgangsmåde	7
7.4 Tidsplan	8
7.5 Fejkilder	9
7.5.1 Stikprøven	9
7.5.2 Eksperimentets opbygning	9
7.5.2 Spørgeskemaet og demand-characteristics	9
7.6 Budget	9
8. Konklusion	10
9. Tak	11
10. Litteraturliste	11
10.1 Bøger	11
10.2 Artikler	11
11. Bilag	13
Bilag 1 - spørgeskema	13

1. Indledning

Hvad skaber vores grundlæggende holdning til de ting, vi oplever i livet? Da jeg var et år i USA som udviklingsstudent for tre år siden, oplevede jeg tydeligt, hvordan det miljø jeg færdes i påvirkede mit generelle verdenssyn. Jeg boede hos to forskellige familier, som til min store overraskelse var vidt forskellige på stort set alle punkter. Først boede jeg seks måneder hos en familie, hvis politiske overbevisning var overvejende konservativ. De sidste fire måneder boede jeg hos en familie, som var overvejende liberal. Det blev også tydeligt for mig, hvordan mange af deres grundlæggende værdier adskilte sig fra hinanden, og hvordan deres syn på de begivenheder, der fandt sted, var vidt forskellige. Jeg var utrolig fascineret af, hvordan de familierne kunne have to så forskellige livssyn, til trods for at de kun levede ganske få kilometer fra hinanden. Jeg var også utrolig overrasket over, hvordan mine egne holdninger hurtigt tilpassede sig de to familiers. Det slog mig derfor, om mennesket virkelig er så nemt påvirkeligt over for det miljø vedkommende færdes i, eller om jeg blot var et engangstilfælde.

2. Problemformulering og formål

På grund af min egne oplevelser, ønsker jeg at undersøge min hypotese, som er, at vores grundlæggende politiske holdning bliver dannet af de mennesker vi færdes med og snakker med. Derudover bliver disse holdninger i særlig grad påvirket forstærket, hvis man færdes med personer med den samme grundlæggende holdning, ligesom at vores holdning bliver mere moderat ved at være i gruppe med personer af den modsatte holdning. Projektet vil tage udgangspunkt i gymnasieelever, da de ikke på samme måde er påvirket af erhverv eller indkomst, men derimod i højere grad af de mennesker, de færdes med. Dette vil give et tydeligt billede af, hvordan ens omgangskreds i virkeligheden påvirker ens holdninger. Min problemformulering er følgende:

I hvilken grad bliver vores politiske holdning påvirket af dem vi færdes med?

Projektets formål er at give et tydeligere billede af, hvorfor mennesker har den grundlæggende holdning, som de har. Dette vil hjælpe med at skabe en dialog og fremme det danske demokrati, da det er ved samtalen og den gensidige respekt, at demokratiets væsen bliver dannet (Hal Koch 1960).

Hvis projektet kan påvise, at individet i særlig grad bliver påvirket af andre, så kan det forklare den store opmærksom på yderfløjene ved det valget i 2019, da den teknologiske udvikling gør, at vi kommunikerer mere end nogensinde før.

3. Afgrænsninger

Projektet er afgrænset til udelukkende at omfatte danske gymnasieelever. Dette skyldes dels budgettets størrelse og dels, at det er denne gruppe, som jeg har nemmest adgang til. Derudover er der endnu ikke blevet lavet undersøgelser af denne gruppe. Som tidligere nævnt er denne gruppe heller ikke i samme grad påvirket af erhverv eller indkomst, men derimod i højere grad af dem, de færdes med i dagligdagen.

Projektet er desuden afgrænset til kun at behandle emnet ”fordelingspolitik og den offentlige sektor”, da det efter min opfattelse, er noget, som alle har en grundlæggende holdning til. Ved at begrænse undersøgelsen til ét emne, er det derudover nemmere at måle effekten på en gruppes indflydelse.

Forskningsprojektet er afgrænset til 5 uger fra pretest til posttesten, da dette er den tid, der typisk skal gå mellem de to test (Brown m.fl. 2008)

4. Empiri

Projektets empiri består af et spørgeskema, der skal determinere deltageres generelle opfattelse af, hvordan fordelingspolitikken bør være i Danmark. Spørgeskemaet fremgår af bilag 1, og er lavet med udgangspunkt i spørgsmål fra Det Danske Valgprojekt. Denne database har indsamlet landsdækkende repræsentative undersøgelser siden 1971, som har haft til formål at afdække de væsentligste årsager til at vælgerne stemmer, som de gør. Spørgsmålene fra denne database er derfor brugbare til dette formål. Dette spørgeskema skal danne grundlag for en pre-post test af deltageres opfattelse af fordelingspolitikken i Danmark. Ved at gøre dette, er det muligt at se, hvordan en gruppediskussion vil påvirke deltagerens holdning.

5. Teori

For at besvare projektets problemstilling gøres der brug af forskellige gruppepsykologiske teorier. Der er længe blevet forsket i gruppers indflydelse på individers holdninger, og disse teorier vil også gøre sig gældende i dette projekt.

5.1 Konformitet

Sammensætter man en gruppe, vil det enkelte medlem som oftest forsøge at tilpasse sig de andre i gruppen for ikke at føle sig udenfor. Dette kaldes konformitet og er også defineret som "yielding to group pressures" (Crutchfield, 1955). Der er lavet forskning på dette igennem en lang årrække, hvor det første eksperiment med fokus på dette var Jenness (1932). Teorierne om konformitet spiller dermed en væsentlig rolle i forhold til de respondenter, der kommer i en "disagreement-gruppe", da disse burde få moderet deres holdning i forhold til gruppen.

5.2 Gruppepolarisering

Sammensætter man en gruppe, hvor alle har en nogenlunde ens holdning til et givet emne, og får dem til at diskutere dette, vil gruppen udvikle mere ekstreme synspunkter (Stoner 1961). Dette skyldes sandsynligvis, at de enkelte medlemmer bliver bekræftet i deres holdninger, hvilket er med til at styrke dem. Den bekræftelse man får fra gruppen, vil ligeledes være med til at gøre ens synspunkt mere radikalt. Dette projekt vil ligeledes have fokus på denne teori, da den er væsentlig i forhold til de respondenter, der kommer i en "agreement-gruppe", da disse burde få forstærket deres holdning.

Begge teorier er relevante i forhold til projektets hypotese og problemformulering.

6. Metode

6.1 Randomisering

Projektet gør brug af randomisering, hvor respondenterne tilfældigt bliver indsat i en agreement-gruppe eller en disagreement-gruppe. På denne måde vil de to grupper få en næsten ens sammensætning. Dermed kan alternative forklaringer, så som køn og alder udelukkes, da dette vil være lige fordelt i de to grupper.

6.2 Survey-eksperiment

Projektet er opbygget som et survey-eksperiment, som tager udgangspunkt i et spørgeskema, som respondenterne skal svare på. Dette har den fordel, at forskeren har fuldstændig kontrol over stimulusmaterialet. Dog foregår det i også i en kontekst, som ikke nødvendigvis er sammenlignelig med den, som borgerne ellers befinder sig i (Laustsen m.fl. 2014).

6.3 Intern og ekstern validitet

Den interne validitet omhandler, hvorvidt vi kan anse en undersøgelses påstand om en sammenhæng mellem årsag og effekt for velunderbygget og gyldigt (Skovsgaard & Svith 2014). I dette projekt kan det ikke udelukkes, at der har været andre stimulus, der har været årsagen til den observerede effekt, da eksterne faktorer, såsom nyheder eller begivenheder, kan have været med til at påvirke respondenternes svar. Dog giver muligheden for kontrol af forstyrrende variable gode betingelser for den interne validitet.

Den eksterne validitet omhandler, hvorvidt undersøgelsens konklusioner er gyldige i andre sammenhænge end den der er undersøgt, altså om de i et eller andet omfang kan generaliseres (Skovsgaard & Svith 2014). Da projektet er kunstigt opstillet og situationen ikke nødvendigvis vil kunne foregå i virkeligheden, så vil den eksterne validitet ikke kunne garanteres. Projektet er dog forsøgt bygget op så realistisk som muligt, men problemet med den eksterne validitet bliver dog kun begrænset af dette.

7. Projektets udførelse

I dette afsnit vil respondenterne, indsamlingsmetoden, tidsplan og fremgangsmåden blive præsenteret. Derudover vil et budget for projektets udførelse også blive præsenteret.

7.1 Respondenter

Respondenterne vil som tidligere nævnt bestå af danske gymnasieelever, da det er denne gruppe, som projektet omhandler (se afgrænsninger). Disse gymnasieelever bliver tilfældigt udvalgt for at sikre projektets validitet. For at gøre projektet så repræsentativt som muligt, vil antallet af respondenter være omkring 234 i hver gruppe. Antallet af respondenter er blevet udregnet ved hjælp af en power-beregning, hvor der er taget udgangspunkt i en forskel på 0,3, et konfidensinterval på 90% og en spredning på 1¹.

7.2 Indsamling af empiri

Indsamling af data foregår ved hjælp af field-research, hvor der findes data, som ikke allerede eksisterer. Der indsamles data fra primære kilder, som bliver indsamlet specifikt til at belyse projektets problemstilling. Fordelen ved dette er, at dataene bliver indsamlet til et bestemt formål. Dog er dette også dyrere og mere tidskrævende, end hvis man benyttede sekundære datakilder.

Ved indsamlingen, anvendes der en stikprøve, da det ikke er muligt at spørge hele populationen, som her vil være alle danske gymnasieelever. Respondenterne bliver tilfældigt udvalgt, hvilket er med til at styrke validiteten, da der dermed burde være en lige fordeling mht. køn, alder, osv.

¹Powerberegning af teststørrelse:

$$n = 2 * f \left(\frac{0.05}{0.1} \right) * \left(\frac{\sigma}{\delta} \right)^2 = 2 * 10.51 * \left(\frac{1}{0.3} \right)^2 = 233,55 = 234 \text{ i hver gruppe}$$

7.2.1 Kvantitativ dataindsamling

Projektet benytter kvantitativ dataindsamling gennem spørgeskemaerne. Disse spørgeskemaer (bilag 1) består af lukkede spørgsmål på en "five-point likert scale". Derved er det nemmere at bearbejde data. Dog er dette ikke særlig dybdegående, da respondenterne ikke har mulighed for at uddybe deres svar.

7.3 Fremgangsmåde

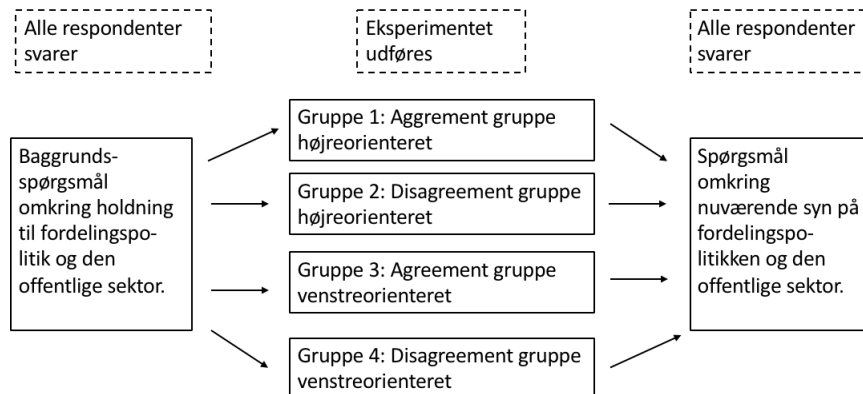
Projektet er delt op i tre forskellige dele, som ses i figur 1. Først og fremmest vil de udvalgte respondenter blive bedt om at udfylde et spørgeskema (se bilag 1), som har til formål at afdække deres nuværende holdning omkring emnet "fordelingspolitik og den offentlige sektor". Ved at gøre dette, er det muligt at afgøre respondentens nuværende holdning. Efterfølgende vil respondenterne blive inviteret til en gruppediskussion sammen med en gruppe af andre unge. Denne gruppe vil dog bestå af skuespillere (meningsdannere), som skal diskutere nogle forskellige politiske emner – herunder fordelingspolitikken i Danmark. Gruppen af skuespillere skal på dette punkt have den samme holdning og fremføre argumenter for en højere eller lavere grad af omfordeling i Danmark. På denne måde vil projektet have kontrol over stimulusmaterialet. Forsøgspersonerne vil blive kategoriseret som enten højre- eller venstreorienteret. Derefter vil forsøgspersonerne blive randomiseret og enten komme i en "agreement-gruppe" eller i en "disagreement-gruppe". Forsøgspersonerne må naturligvis komme med indvendinger i debatten, men det skal være tydeligt for vedkommende, at gruppen er enig eller uenig med forsøgspersonen. Efterfølgende vil forsøgspersonen blive præsenteret for det samme spørgeskema. På denne måde kan effekten måles.

Interviewsene varer 10 min. pr. forsøgsperson, da dette var længden på Sunsteins eksperiment om politisk ekstremisme (Sunstein 2009).

Ved at tage gennemsnittet før og efter eksperimentet for de enkelte grupper, vil det være muligt at kunne be- eller afkræfte hypotesen om at vores grundlæggende politiske holdning bliver dannet af de mennesker vi færdes med og snakker med.

Figur 1:

Fremgangsmåde

7.4 Tidsplan

Tidsplanen for projektet er delt op i flere forskellige dele. Først skal respondenterne svare på spørgeskemaet (se bilag 1), hvorefter hver enkelt persons holdning skal vurderes. Efterfølgende skal eksperimentet afholdes. Projektet vil foregå fem uger efter respondenterne har svaret på spørgeskemaet første gang, da de vil have glemt svarene efter denne periode (Brown m.fl. 2008). På denne måde kan man benytte det samme spørgeskema til posttesten, og derved have det optimale sammenligningsgrundlag for resultaterne.

Grundet det forholdsvis store antal respondenter, vil eksperimentets udførelse tage 13 dage á tre timer, før at alle respondenter er kommet igennem². Efter eksperimentet skal respondenterne svare på det samme spørgeskema. Data skal derefter behandles og den nye viden skal udgives. Dette fremgår i tabellen nedenfor:

Tabel 1:

Januar	Februar	Marts	April	Maj
<ul style="list-style-type: none"> • Udvælgelse af respondenter. • Respondenter svarer på spørgeskema. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bearbejdning af data som forberedelse til eksperimentet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Eksperimentet udføres. • Respondenter svarer på spørgeskemaet igen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Data bearbejdes. • Opsætning af data. 	<ul style="list-style-type: none"> • Udgivelse af ny viden.

² 234 elever á 10 min = 2340 min = 39 timer / 3 timer om dagen = 13 dage

7.5 Fejlkilder

Projektets potentielle fejlkilder består i stikprøven, eksperimentets opbygning og spørgeskemaet.

7.5.1 Stikprøven

Stikprøvens størrelse består kun af 234 elever samlet. Dette betyder, at resultatet fra stikprøven ikke nødvendigvis stemmer overens med hele populationen. På denne måde kan der stilles spørgsmålstegn ved projektets repræsentativitet.

7.5.2 Eksperimentets opbygning

Projektet er kunstigt bygget op, idet respondenterne skal diskutere med personer, som de ikke tidligere har mødt. Derfor afspejler dette projekt ikke nødvendigvis virkeligheden, da vi sjældent diskuterer med fremmede mennesker. Dette forringer dermed validiteten, da respondenterne skal diskutere med mennesker, som ikke indgår i deres egen omgangskreds.

7.5.2 Spørgeskemaet og demand-characteristics

Projektet benytter det samme spørgeskema til både pre- og posttesten. Der er dermed en risiko for at respondenterne kan huske, hvad de svarede første gang, og derfor konsekvent svarer det samme, da de ikke ønsker at vise, at der har været nogen ændring. Risikoen er derfor forbundet med demand-characteristics, hvor deltagerne gennemskuer, hvad projektet forsøger at påvise. Nogle af respondenterne vil derfor være mere resistente overfor stimulusmaterialet Dog burde respondenter have glemt størstedelen af deres svar efter 3-6 uger (Brown m.fl. 2008).

7.6 Budget

Figur 3:

Budget for projektet		
	Forklaring	Omkostning
Meningsdannere	Løn til 3 meningsdannere á 120 kr./t i 39 timer	14.040 kr. ³
Deltagere	234 respondenter á 20 kr.	4.680 kr. ⁴
Uforudsete udgifter	Der tages højde for uforudsete udgifter	1.280 kr.
I alt		20.000 kr.

³ 234 interviews á 10 min. = 2340 min = 39 timer

⁴ 20 kr. er enten kontant eller som en mindre gave

8. Konklusion

Ud fra arbejdet med projektet, kan det konkluderes, at det er muligt at udarbejde et forskningsprojekt, som kan afvise eller påvise hypotesen omkring, at vores grundlæggende politiske holdning bliver dannet af de mennesker, vi færdes med og snakker med. Projektet vil ligeledes kunne udføres indenfor de økonomiske rammer, som Projekt Forskerspire stiller til rådighed.

Hvis hypotesen bliver bekræftet, vil det understrege det store ansvar, som samfundet har mht. altid at berette om begge sider af en sag, da individets holdninger vil afspejle sig flertallet i en gruppes holdning. Dette gælder i høj grad aviser og andre nyhedsproducenter. Dette gælder endvidere helt ned på skoleniveau, hvor lærere aldrig må være subjektive i deres udsagn.

Derudover vil det også være med til at beskrive, hvorfor yderfløjene ved seneste valg fik så meget opmærksomhed, da gruppepolarisering kan være en af svarene. Dette kan være med til at belyse et potentielt problem i det danske demokrati, hvor der er en manglende vilje til at indgå dialog og udvise gensidig respekt.

Hvis hypotesen bliver afkræftet, vil det ligeledes bidrage med ny viden, da det vil vise, at individet er i stand til at tænke selv og ikke bliver påvirket af andre. Vi vil dermed ikke længere udvise den samme grad af konform adfærd, som tidligere studier har påvist.

Dette projekt har taget udgangspunkt i gymnasieelever, men projektets design kan ligeledes benyttes til at beskrive adfærden i andre typer af grupper i samfundet både i Danmark og i andre lande.

9. Tak

En stor tak skal lyde til Martin Bisgaard, Assistant Professor, Ph.d., Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet, for at være min forskerkontakt i dette projekt. Det har været utrolig spændende og lærerigt at modtage din vejledning, og jeg har virkelig værdsat din hjælp. Derudover tak til min skoles koordinator, Anne Skaarup, for at give mig muligheden for at deltage i projektet. En særlig tak skal også lyde til min klassekammerat, Anton Bogdahn, for at opfordre mig til at deltage.

10. Litteraturliste

10.1 Bøger

Maslow, Abraham: Motivation and personality, Harper & Row, 1970

Brown, Gavin; Irving, Earl; Keegan Peter: An Introduction to Educational Assessment, Measurement and Evaluation, 2. Udgave, Pearson Education, 2008

Larsen, Ole Schultz: Psykologiens Veje, Systime, 2017

Jenrich, Lene; Schmalz, Peter; Aarosin, Lise: Afsætning Niveau A Bind 1, 3. Udgave, Trojka, 2016

Laustsen, Lasse; Slothuus, Rune; Hopmann, David Nicolas:
Forskningsmetoder i journalistik og politisk kommunikation. ed. / David Nicolas Hopmann; Morten Skovsgaard. Hans Reitzels Forlag, 2014. s. 223-237.

Skovsgaard, Morten; Svith, Flemming:
Forskningsmetoder i journalistik og politisk kommunikation. ed. / David Nicolas Hopmann; Morten Skovsgaard. Hans Reitzels Forlag, 2014. s. 61-84.

10.2 Artikler

Koch, Hans Hal: Hvad er demokrati?, *Berlinske Aftenavis*, 12.09.1945

Crutchfield, Richard: Conformity and Character, *American Physiological*, 10, 1955

Klar, Samara: Partisanship in a Social Setting, *Midwest Political Science Association*, 2014

Huckfeldt, Robert: Networks, Contexts and the Combinatorial Dynamics of Democratic Politics, *Advances in Political Science*, 2014

Jenness, Arthur: The Role of Discussion in Changing Opinions Regarding Matter of Fact, *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 1932

James Stoner: A Comparison of Individual and Group Discussions Involving Risks, *Unpublished Master Thesis, Massachusetts Institute of Technology*, 1961

Sunstein, Cass Robert; Glaeser, Edward: Extremism and Social Learning, *Journal of Legal Analysis*, 2009

Dahlgard, Jens; Jonas Hedegaard; Hansen, Kasper; Larsen, Martin: How are Voters Influenced by Opinion Polls? The effect of Polls on Voting Behavior and Party Sympathy, *World Political Science*, 2016

11. Bilag

Bilag 1 - spørgeskema⁵

Politiske holdninger

Herunder vil du blive præsenteret til nogle spørgsmål angående din politiske overbevisning indenfor fordelingspolitikken i Danmark.

Der er klasseforskelle i Danmark?

- Helt enig
- Enig
- Hverken/eller
- Uenig
- Helt uenig
- Ved ikke

Folk burde mere end nu klare sig selv uden sociale sikringer og bidrag fra samfundet

- Helt enig
- Enig

- Hverken/eller
- Uenig
- Helt uenig
- Ved ikke

Forretnings- og industrifolk bør i større grad have lov til at bestemme over deres egne forretninger

- Helt enig
- Enig
- Hverken/eller
- Uenig
- Helt uenig
- Ved ikke

Staten bør kontrollere og samordne erhvervslivet. Den statslige kontrol bør ihvertfald ikke være mindre, end den er i dagens Danmark

- Helt enig
- Enig
- Hverken/eller
- Uenig
- Helt uenig
- Ved ikke

Staten bruger for mange penge på kontanthjælp til den enkelte

- Helt enig
- Enig
- Hverken/eller
- Uenig
- Helt uenig
- Ved ikke

Hvis der på længere sigt bliver mulighed for det, bør man sænke skatten

- Helt enig
- Enig
- Hverken/eller
- Uenig
- Helt uenig
- Ved ikke

Hvis der på længere sigt bliver mulighed for det, bør man forbedre den offentlige service

- Helt enig
- Enig
- Hverken/eller
- Uenig
- Helt uenig

⁵ De forskellige svar vil blive tildelt forskellige værdier, hvor 1 er stærkt venstreorienteret og 5 er stærkt højreorienteret.

Ved ikke

Høje indtægter burde beskattes hårdere end tilfældet er i dag

Helt enig

Enig

Hverken/eller

Uenig

Helt uenig

Ved ikke

Mange offentlige aktiviteter kunne udføres både bedre og billigere, hvis de blev overladt til private

Helt enig

Enig

Hverken/eller

Uenig

Helt uenig

Ved ikke

For at skabe dynamik og fremgang i samfundet må man acceptere en vis grad af ulighed

Helt enig

Enig

Hverken/eller

Uenig

Helt uenig

Ved ikke

Jeg har oplevet at blive opfordret dig til at stemme på en bestemt kandidat eller et bestemt parti af min omgangskreds

Helt enig

Enig

Hverken/eller

- Uenig
- Helt uenig
- Ved ikke/ikke relevant

Jeg er stærkt overbevist tilhænger af et parti

- Helt enig
- Enig
- Hverken/eller
- Uenig
- Helt uenig
- Ved ikke

Profilering

Herunder beder vi dig svare på spørgsmål om dig selv, så vi har et overblik over, hvordan fordelingen af køn, alder og bopælsplacering fordeler sig

Køn

- Mand
- Kvinde
- Ønsker ikke at oplyse

Alder

- 15 år
- 16 år
- 17 år
- 18 år
- 19 år
- 20 år
- 21 år eller derover

Bopælsplacering (region)

- Hovedstaden
- Sjælland
- Nordjylland
- Midtjylland
- Syddanmark